

המעבדה הפתוחה היא פרויקט מחקר מדעי לכל המשפחה ביוזמת האוניברסיטה העברית ומוזיאון המדע ע"ש בלומפילד בירושלים. במעבדה הפתוחה אנחנו חוקרים כיצד ילדים מבינים את העולם מסביבם, כיצד הם מתפתחים, חושבים, לומדים ורוכשים שפה. כל מבקרי המוזיאון מוזמנים לבקר במעבדה כדי ללמוד על עולמם הקוגניטיבי של ילדים, לדבר עם חוקרים וכמובן להשתתף במחקר מדעי קצר, חוויתי ונושא פרסים! אפשר לקרוא על מחקרים שמתרחשים בימים אלו כאן.

המחקרים מתחלפים, מוזמנים לחזור ולבקר!

פברואר 2026

מחקרים חדשים

יעילות תקשורתית: כשאנחנו מדברים, אנחנו מאזנים בין הרצון להיות מובנים והרצון לקצר. מה עושים ילדים בני ארבע?

לרוב אנחנו מאזנים בין שני האילוצים ביעילות: מחקרים מראים כי אנחנו נוטים לקיצור ותמצות, אבל כשאנחנו חוששים שלא נהיה מובנים אנחנו מפרטים וחוזרים על עצמנו. ממצאים אלו מבוססים על מחקרים במבוגרים, ועד כה לא היה ברור אם גם ילדים מקיימים את האיזון הזה.

כדי לענות על השאלה, ד"ר שירה טל יצרה משחק שבו ילדים צריכים להעביר מסרים באמצעות אייקונים מצוירים. בחלק מהתורות במשחק היו גורמים שהקשו על ההבנה בצד השני, לדוגמה, פיה שריססה בצבע חלק מההודעות, כך שהודעות תמציתיות היו מחוקות לגמרי, אבל את ההודעות החזרתיות עדיין היה ניתן להבין.

מה גילינו?

- אפילו המשתתפים הצעירים ביותר, שהיו רק בני ארבע, תקשרו באופן יעיל: הם נטו לחזור על עצמם כשהיה קושי בתקשורת, ולתמצת כשלא היה קושי.
- היעילות התקשורתית התפתחה עם הגיל: ככל שהילדים היו מבוגרים יותר, נטייתם לקצר במידת האפשר, ולהאריך כשיש צורך בכך, הייתה חזקה יותר.
- מחקר זה הוא דוגמה מצוינת למורכבות של תהליך רכישת השפה, שכולל לא רק למידה של אוצר מילים וכללי דקדוק, אלא גם את היכולת לבחור מילים בהתאם להקשר ולצד השני בשיחה. המחקר הראה לנו שיכולת זו קיימת כבר בילדים צעירים מאוד, והיא משתפרת במהלך ההתבגרות.

תודה ל-60 הילדים שהשתתפו במחקרי המעבדה בחנוכה וביום החלל!

אלו ימים הפעילות הבאים:

- 4.3-3 בשעות 10:00-14:00
- 24.3-25 בשעות 14:00-18:00
- 26.3 בשעות 15:30-18:00
- 29.3-31 בשעות 14:00-18:00

חדש במעבדה: שלחו לנו שאלות!

הפעם, תמר שואלת:

ילד שמדברים איתו שתי שפות יילמד לדבר מאוחר יותר?

פרופ' ענבל ארנון עונה:

תינוקות דו-לשוניים, כלומר, כאלו שלומדים שתי שפות מינקות, מתחילים לדבר קצת יותר מאוחר מתינוקות שלומדים רק שפה אחת (חד-לשוניים), אבל הם לומדים את שתיהן בקלות, ומגיעים לאבני הדרך של התפתחות השפה באופן דומה לילדים חד-לשוניים. לדו-לשוניים אכן נוטה להיות אוצר מילים מעט קטן יותר בכל אחת מהשפות (מכיוון שהם בדרך כלל שומעים פחות ממנה בהשוואה לילדים חד-לשוניים). דו-לשוניים מפרידים בין השפות כבר מתחילת התפתחות השפה ולא מבלבלים ביניהן. דו-לשוניות מעניקה המון יתרונות בהמשך החיים: החל מיצירתיות מוגברת בפתרון בעיות ועד לגורם מגן בפני דמנציה בגיל המבוגר. כיום יש הסכמה רחבה על כך שכדאי להורים שדוברים שתי שפות שונות ברמת שפת-אם לדבר לילדיהם בשתי השפות.

פרופ' ענבל ארנון היא בלשנית וחוקרת התפתחות שפה בילדים למעלה מ-20 שנה. היא חוקרת ומלמדת באוניברסיטה העברית בירושלים ובאוניברסיטת אדינבורו בסקוטלנד.

גם לכם יש שאלה שמסקרנת אתכם?

שלחו לנו אותה כאן, ואנחנו נדאג לתשובה מחוקר או חוקרת שמתמחים בתחום. מוזמנים לקרוא כאן את השאלות והתשובות הקודמות.